

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет радіоелектроніки

Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету КН

Олег ЗОЛОТУХІН

“_02_” вересня _2025_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Філософія"

Бакалаврський рівень вищої освіти

Для факультету КН

Харків – 2025

Робоча програма з дисципліни "Філософія" для факультету КН

Розробники: В.І. Штанько, зав. каф. філософії, д-р філос. наук, проф.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від 30 серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри, канд. філос. наук, доц. Наталя ДАШЕНКОВА

Схвалено секцією №1 НМР ХНУРЕ "Гуманітарна та фундаментальна підготовка фахівців"

Протокол від 15 вересня 2025 р. №1

Узгоджено:

Декан факультету КН

Олег ЗОЛОТУХІН

Керівник проєктної групи/гарант ОП

(підпис)

Жанна ДЕЙНЕКО

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Нормативна	
	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4	2-й	-й
Індивідуальних завдань: КР – 1	Семестр	
	3-й або 4-й	-й
Загальна кількість годин – 120	Кількість годин	
	120	90
	Аудиторні:	
	1) Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи здобувача вищої освіти	24 год.	
	2) Практичні, семінарські	
	16 год.	
	3) Консультації	
	8 год.	
	Самостійна робота	
	72 год.	
	У тому числі КР:	
	4 год.	
	Вид контролю:	
	комбінований іспит	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЇЇ ВИВЧЕННЯ

Мета. Метою курсу "Філософія" є надання знань з філософії як форми теоретичного світогляду людини – системи теоретичних поглядів на світ у цілому, на ставлення людини до цього світу в контексті онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття.

Завдання. Головним завданням вивчення філософії є розвиток здібностей критичного мислення як підґрунтя усвідомленого і аргументованого аналізу явищ суспільного життя, процесу розвитку науки і техніки; уміння пов'язувати проблеми професійної діяльності з філософським осмисленням буття людини в сучасному суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

– **ЗНАТИ:**

- історичні типи філософії, основні парадигми філософування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними і етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;

– **ВМІТИ:**

- обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосовувати отримані знання при вирішенні професійних задач, при розробці соціальних і екологічних проєктів, організації людських відносин;
- аналізувати факти і явища суспільного життя;

КОМПЕТЕНТНОСТІ: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, осмислення місця видавничо-поліграфічної галузі у культурі, суспільстві, технологічному розвитку, формування світоглядної основи професії.

Здатність приймати обґрунтовані рішення, самостійно мислити, робити узагальнення й формувати власну точку зору стосовно оцінки прояву окремих явищ, властивих сучасним процесам у різноманітному та мультикультурному світі.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня через формування культури дискусії, уміння аргументовано відстоювати позицію, толерантно ставитися до різних точок зору.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, розуміти тенденції розвитку сучасного світу за допомогою інструментарію філософського аналізу.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філософії, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства, сприяти розвитку духовності, культурної спадщини, моральних орієнтирів.

Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності через формування моральної рефлексії, доброчесності, відповідальності.

Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, правові чинники, що впливають на реалізацію технічних рішень у видавництві та поліграфії через формування розуміння етичної відповідальності, соціальної ролі видавничо-поліграфічної діяльності, її впливу на культуру й суспільство.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання теоретичних і практичних задач видавництва і поліграфії. За допомогою методів критичного аналізу, аналізу та оцінювання інформації вміти працювати з різними джерелами знань.

Організовувати свою діяльність для роботи автономно та в команді, аргументовано висловлювати позицію й конструктивно взаємодіяти в групі. Сприймати ситуацію глобально, знаходити причини і альтернативи; здатність робити смислові узагальнення та висновки.

Застосовувати ефективні форми професійної та міжособистісної комунікації в колективі для виконання завдань у професійній діяльності, вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних та професійних проблем.

Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово через вдосконалення академічного мовлення, формування навичок логічного викладу думок.

Володіти методологією й методами пізнання, розуміти сутність творчої діяльності; добре орієнтуватися в першоджерелах та сучасній філософській літературі.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Призначення, зміст, функції і історичні типи філософії. Некласична філософія у Західній Європі. Українська філософія.

Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі. Проблема визначення філософії. Світоглядна сутність філософії. Поняття і структура світогляду. Типи світоглядного знання. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією. Проблемне поле філософії і структура філософського знання.

Тема 2. Історичні типи філософії. Різноманіття філософських позицій, вчень, шкіл. Антична філософія: основні ідеї та проблеми. Середньовічна філософія. Філософія доби Відродження та Реформації. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва. Філософські ідеї І. Канта, Ф. Гегеля, Л. Фейєрбаха.

Тема 3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі. Криза класичного типу філософського осмислення світу і її причини. Філософія позитивізму XIX ст. Філософія марксизму: теоретичні джерела і основні ідеї. Ірраціоналістичні форми неklasичної філософії («філософія життя», екзистенціалізм).

Тема 4. Українська філософія в контексті світової культури. Філософські роздуми доби Київської Русі. Філософські ідеї в духовній культурі України XIV – XVI ст. Особливості розвитку філософської думки в Україні в епоху Нового часу і Просвітництва. Філософія України другої половини XIX – поч. XX ст. Особливості розвитку філософської думки України XX ст.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії: філософська онтологія, філософія пізнання, філософська антропологія

Тема 5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття. Просторово-часові особливості буття. Проблеми розвитку буття. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія.

Тема 6. Філософія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід і раціональне мислення. Можливості і межі пізнання. Гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм. Істина і заблудження. Концепції істини. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.

Тема 7. Філософська антропологія. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії. Німецька філософська антропологія XX ст. Марксизм про сутність людини. Людина в контексті психоаналітичної філософії. Проблема сенсу життя в філософських роздумах XX ст. (філософія екзистенціалізму).

Змістовий модуль 3. Основні проблеми філософії: філософське розуміння суспільства, філософська аксіологія

Тема 8. Основні засади філософського розуміння суспільства. Суспільство як предмет філософського аналізу. Філософія історії: поняття і предмет. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Концепція суспільно-економічних формацій. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.

Тема 9. Філософська аксіологія. Природа цінностей. Типи ціннісних орієнтацій. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві. Релігія і мораль. Особливості естетичних цінностей. Поняття естетичних цінностей. Їх роль у філософському осмисленні дійсності. Естетична діяльність. Проблема співвідношення естетичного і художнього. Природа і специфіка мистецтва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ко нс.	ін д	с.р .		л	п	ко нс.	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Призначення, зміст, функції і історичні типи філософії. Некласична філософія у Західній Європі. Українська філософія												
Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі.	6	2	2			2						
Тема 2. Історичні типи філософії.	12	4	2			6						
Тема 3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі.	8	2	2			4						
Тема 4. Українська філософія в контексті світової культури.	4	2				2						
Домашня контрольна робота	4					4						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 1	36	10	6	2		18						
Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії: філософська онтологія, філософія пізнання, філософська антропологія												
Тема 5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії.	8	2	2			4						
Тема 6. Філософія пізнання.	10	4	2			4						
Тема 7. Філософська антропологія.	10	4	2			4						
Тестування	2					2						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 3	32	10	6	2		14						
Змістовий модуль 3. Основні проблеми філософії: філософське розуміння суспільства, філософська аксіологія												
Тема 8. Основні засади філософського розуміння суспільства.	8	2	2			4						
Тема 9. Філософська аксіологія.	8	2	2			4						
Тестування	2					2						
Консультація	4			4								
Разом за змістовим модулем 4	22	4	4	4		10						
Усього годин	90	24	16	8		42						

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі. Проблема визначення філософії. Світоглядна сутність філософії. Поняття і структура світогляду. Типи світоглядного знання. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією. Проблемне поле філософії і структура філософського знання.	2	
2	Тема 2. Історичні типи філософії. Різноманіття філософських позицій, вчень, шкіл. Антична філософія: основні ідеї та проблеми. Середньовічна філософія. Філософія доби Відродження та Реформації. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва. Філософські ідеї І. Канта, Ф. Гегеля, Л. Фейєрбаха.	2	
3	Тема 3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі. Криза класичного типу філософського осмислення світу і її причини. Філософія позитивізму XIX ст. Філософія марксизму: теоретичні джерела і	2	

	основні ідеї. Ірраціоналістичні форми неklasичної філософії («філософія життя», екзистенціалізм).		
4	Тема 5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття. Просторово-часові особливості буття. Проблеми розвитку буття. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія.	2	
5	Тема 6. Філософія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід і раціональне мислення. Можливості і межі пізнання. Гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм. Істина і заблудження. Концепції істини. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.	2	
6	Тема 7. Філософська антропологія. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії. Німецька філософська антропологія XX ст. Марксизм про сутність людини. Людина в контексті психоаналітичної філософії. Проблема сенсу життя в філософських роздумах XX ст. (філософія екзистенціалізму).	2	
7	Тема 8. Основні засади філософського розуміння суспільства. Суспільство як предмет філософського аналізу. Філософія історії: поняття і предмет. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Концепція суспільно-економічних формацій. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.	2	
8	Тема 9. Філософська аксіологія. Природа цінностей. Типи ціннісних орієнтацій. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві. Релігія і мораль. Особливості естетичних цінностей. Поняття естетичних цінностей. Їх роль у філософському осмисленні дійсності. Естетична діяльність. Проблема співвідношення естетичного і художнього. Природа і специфіка мистецтва.	2	
Разом		16	

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Підготовка до семінарських занять	16	
2	Виконання домашньої контрольної роботи	4	
3	Підготовка до тестування	4	
4	Тема 2. Історичні типи філософії. Еллінізм античної філософії; Номіналізм та реалізм середньовічної філософії; раціоналізм Спінози та Лейбніца; проблема людини в філософії Просвітництва.	4	
5	Тема 3 Екзистенціалізм С. К'єркегора. Філософські ідеї А. Шопенгауера. «Філософія життя» (Ф. Ніцше, А. Бергсон).	2	
6	Тема 4. Філософія України другої половини XIX – поч. XX ст. Особливості розвитку філософської думки України XXI ст.	2	
7	Тема 5. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія	2	
8	Тема 6. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.	2	
9	Тема 7. Марксизм про сутність людини. Проблема сенсу життя в філософських роздумах XX ст. (філософія екзистенціалізму).	2	
10	Тема 8. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.	2	
11	Тема 9. «Золоте правило» як вирішення моральних конфліктів. Естетичні цінності у філософському осмисленні дійсності. Релігія і мораль.	2	
Разом		42	

9. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання спрямовано на оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування наукового світогляду, забезпечення інтелектуального розвитку особистості, оволодіння методами самостійної пізнавальної діяльності, гармонійне поєднання науково-дослідної і навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Основні принципи навчання: загальнонаукові (науковість, системність, зв'язок теорії з практикою), психологічні (індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти, урахування проблем мотивації тощо), безпосередньо дидактичні (систематичність, міцність засвоєння знань, цілеспрямованість навчання, активність здобувачів вищої освіти, відповідальність за результати навчання).

У будь-якому виді навчальної діяльності (лекція, семінар тощо) діють не один чи кілька методів, а їх комплекс. У взаємодії вони забезпечують оптимальний варіант навчального процесу.

Застосовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод (здобувачі вищої освіти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, метод ефективний для передачі великого масиву інформації); репродуктивний метод (застосування вивченого матеріалу на основі зразка, алгоритму); метод проблемного викладу (перед викладом матеріалу ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, порівнюються різні точки зору і підходи); евристичний, метод (полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні пізнавальних завдань), дослідницький метод (після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела та виконують інші дії пошукового характеру).

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Застосовуються такі методи поточного та підсумкового контролю: усне опитування, контрольна робота, тестування, домашня контрольна робота, екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{\text{сем}}$
Тема 1	4-7
Тема 2	5-8
Тема 3	4-7
Тема 4	5-8
Домашня контрольна робота	6-10
Контрольна точка 1	24-40
Тема 5	5-8
Тема 6	5-8
Тема 7	5-8
Тестування	6-10
Контрольна точка 2	21-34
Тема 8	5-8
Тема 9	4-8
Тестування	6-10
Контрольна точка 3	15-26
Всього за семестр	60 - 100

Формою підсумкового контролю для дисципліни є письмовий (комбінований) іспит, підсумкова оцінка P_{Π} обчислюється за формулою: $P_{\Pi} = 0,6 \cdot O_{\text{сем}} + 0,4 \cdot O_{\text{ісп}}$, де $O_{\text{сем}}$ – оцінка за семестр у 100-бальній системі, $O_{\text{ісп}}$ – оцінка за іспит у 100-бальній системі.

10.2. Якісні критерії оцінки

A [96-100], відмінно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; проявив творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

B [90-95], відмінно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

C [75-89], добре або зараховано – здобувач вищої освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, передбачених програмою, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

D [66-74], задовільно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно.

E [60-65], задовільно або зараховано – здобувач вищої освіти виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

FX [35-59], незадовільно або не зараховано – здобувач вищої освіти мав значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися для перездачі дисципліни.

F [1-34], незадовільно або не зараховано – здобувач вищої освіти не мав знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка з дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
96-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
90-95	B	5 (відмінно)	
75-89	C	4 (добре)	
66-74	D	3 (задовільно)	
60-65	E	3 (задовільно)	
35-59	FX	2 (незадовільно)	Не зараховано
1-34	F		

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Штанько В.І. Філософія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей і форм навчання / В.І. Штанько, О.Й., Г.М. Горячківська, Г.Г. Старікова. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 296 с.
2. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. – 440 с.
3. В. Бичко, В. Г. Табачковський, А. К. Бічко, В. І. Ярошовець. Філософія: Підручник / За заг. ред. В. Ярошовця. К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 648 с.
4. Головащенко І. О. Філософія: навч. посіб. / І. О. Головащенко. - Вінниця: ВНТУ, 2016. - 200 с.
5. Бондаревич І.М. Філософія: навч. посіб. / І. М. Бондаревич. – К.: Алерта, 2013. – 239 с.
6. Філософія : підруч. / О. П. Сидоренко, С. С. Корольок, М. С. Філяпін та ін.; за ред. О. П. Сидоренко. – Київ: Знання, 2010. – 414 с.
7. Історія філософії: Підручник для вищої школи. – Харків: Прапор, 2003.
8. Кулик О. В. Філософія : навч. посіб. / О. В. Кулик. – Дніпропетровськ: Монолит, 2013. – 692 с.
9. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Основи філософії: Навч. посібник. – Харків: Право, 2003, - 352с.
10. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ: Абрис, 2002. - 742 с
11. Історія української філософії : хрестоматія / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка; упоряд. М. В. Кашуба. – Львів, 2004. – 356 с.
12. Кралюк П. М. Історія філософії України : підруч. / П. М. Кралюк. – Київ, 2015. – 652 с.
13. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. - К., 1997.
14. Причепій Є.М., Черний А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. - К.: Академвидав, 2007.
15. Малахов В. А. Етика : курс лекцій / В. А. Малахов. – Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. – 206 с.
16. Етика: Навч. посіб./В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Стасевський та ін.;/За ред.. проф.. В.О. Лозового. - К.: Хрінком Інтер, 2004.
17. Тофтул М.Г. Етика: Навчальний посібник. - К.: Видавничий центр «Академія», 2005.
18. Горячківська Г. М. Етичні проблеми сучасного суспільства :навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей / Г. М. Горячківська ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Харків: ХНУРЕ, 2019. – 100 с.
19. Естетика: підруч. / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерюк ; за заг. ред. Л. Т. Левчук. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Київ :Вища школа, 2006. – 431 с.
20. Петрушенко О. П. Словник з естетики / О. П. Петрушенко. – Львів: Магнолія 2006, 2009. – 353 с.
21. Черній А. М. Релігієзнавство: підруч. / А. М. Черній. – Київ: Академвидав, 2005. – 352 с.
22. Смольков О. А. Релігієзнавство: навч. посіб. / О. А. Смольков, Ю. Л. Дещинський. – 2-ге вид., стер. – Львів: Магнолія 2006, 2007. – 232 с.

Допоміжна література

1. Татаркевич В. Історія філософії. Т. 1 : Антична і середньовічна філософія / В. Татаркевич. – Львів: Свічадо, 2006. – 456 с.
2. Александрова О. Філософія Середніх віків та доби Відродження: підручник / Олександра Александрова. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 172 с.
3. Предмет і проблематика філософії. Навчальний посібник/За ред. М. А. Скринника і З.Е. Скринник. – Львів, 2019. – С. 15-21. 5.
4. Філософія: світ людини. Курс лекцій. (Табачковський В. Г., Булатов М. О., Хамітов Н. В.) – К.: Либідь, 2013. – С. 9-29, 157-179.
5. Рьод В. Шлях філософії: з XVII по XIX століття : пер. з нім. / В. Рьод. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 388 с.
6. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. Х.,1993, Розділ 12, Український філософ Григорій Савич Сковорода.Х.,1993.
7. Декарт, Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках. – К.: Тандем. – 2001. – 104 с.
8. Ніцше, Фрідріх. Так мовив Заратустра. Книжка для всіх і ні для кого. // Переклад з німецької: Ганна Савченко. – Харків: – Фоліо. – 2019. – 256 с.
9. К'єркегор, Сьорен // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. – Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис – 2002.

10. Шопенгауер, Артур // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. – Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис – 2002.
11. Кузнецов Ю. Зигмунд Фройд: народження нової філософії // Психологія і суспільство. – 2016. – №4. – С.6-16.
12. Сартр, Ж.-П. Буття і ніщо: нарис феноменологічної онтології. / Пер. з французької Віталій Лях, Петро Тарашук. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 855 с.
13. Тімченко О. Соціальний зміст екзистенційної антропології М. Бердяєва. – Львів. – Видавництво Львівської комерційної академії. – 2010. – 285 с.
14. Дем'яненко В. Ясперс Карл Теодор // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (логова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін.. – К.: Парламентське видавництво. – 2011.
15. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. – Т. 1: Герменевтика I (Основи філософської герменевтики); Т. 2. Герменевтика II. (Що таке істина? Історія понять як філософія. Наскільки мова диктує мислення?). – К.: Юніверс. – 2000.
16. Філософська антропологія: словник / [Хамітов Н., Крилова С., Розова Т. та ін.]; під ред. Н. Хамітова. — / 2-е изд./ – К. : КНТ, 2014. - 472 с.
17. Ортега-і-Гассет, Х. Бунт мас // Вибрані твори. – К.: Основи. – 1994. – 420.
18. Тойнбі, А. Дослідження історії. Том. 1. / Пер. з англ. – К.: Основи. – 1995. – 614 с.
19. Кун, Т. Структура наукових революцій. – К.: Port-Royal, 2001. – 228 с.
20. Гайдегер, М. Дорогою до мови. – Львів: Літопис, 2007. – 232 с.
21. Рассел, Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел. – К. : Основи, 1995. – 759 с.
22. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії (західноєвропейський контекст). – К., 2000.
23. Масуда, Йонезі. Гіпотеза про генезис Homo intelligentis // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія. – К., 2016.
24. Соціальна філософія : підруч. для вищ. шк. / В. С. Афанасенко, М. І. Горлач, О. Г. Данильян та ін. – Харків : Прапор, 2011. – 679 с.

Методичні вказівки

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни "Філософія" підготовки бакалавра всіх спеціальностей [Електронний ресурс] / ХНУРЕ; розроб. В. І. Штанько. – Харків, 2024. URL: <http://catalogue.nure.ua/knmz>.
2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Філософія» для денної форми навчання усіх спеціальностей / Упоряд.: В.І. Штанько, О.О. Жидкова, Л.А. Тіхонова. – Харків: ХНУРЕ, 2023. – 50 с.
3. Штанько В.І., Жидкова О.О. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни "Філософія" для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей. Харків: ХНУРЕ, 2021. – 48с.
4. Штанько В.І. Філософія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей і форм навчання / В.І. Штанько, О.Й., Г.М. Горячківська, Г.Г. Старікова. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 296 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронна бібліотека ХНУРЕ. Режим доступу: <http://lib.kture/>, <https://lib.nure.ua/el-katalog>
2. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. Л. В. Губерського ; уклад. Л. В. Губерський, А. О. Приятельчук, І. В. Бойченко [та ін.]. – Київ : Знання, 2009. – 624 с. <https://readli.net/chitat-online/?b=339984&pg=1>